Yargının Gerçekleşme Zamanı

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- Fiillere gelen bazı ekler, cümledeki **yargının (eylemin) ne zaman gerçekleştiğini** gösterir.
- **Gerçekleşme anından öncesi:** Eylem konuşma anından önce olmuştur. **-dı** (-di, -du, -dü, -tı…): Eylem görülmüş, bizzat bilinmektedir: "Kitabı okudum." **-mış** (-miş, -muş, -müş): Eylem sonradan öğrenilmiş ya da duyulmuştur: "Kitabı okumuş."
- **Gerçekleşme anı:** Eylem konuşma anında sürmektedir. **-yor** (-ıyor, -iyor…) ya da **-makta, -mekte**: "Şu an ders çalışıyorum.", "Mektubunuzu okumaktayım."
- **Gerçekleşme anından sonrası:** Eylem ileride gerçekleşecektir. **-acak, -ecek**: "Yarın müzeye gideceğiz."
- **Yargının sürekliliği:** Eylemin her zaman, alışkanlık hâlinde ya da genel bir gerçek olarak yapıldığını gösterir. **-r, -ar, -er, -ır, -ir, -ur, -ür**: "Güneş doğudan doğar.", "Babam her sabah erken kalkar."
- Eklerin zaman anlamı, cümledeki "dün, şu an, yarın, her zaman" gibi zaman bildiren kelimelerle de desteklenir.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Aşağıdaki cümlelerdeki eylemlerin gerçekleşme zamanını yazınız.
a) Kardeşim resim yapıyor.
b) Yaz tatilinde köye gideceğiz.
c) Dün akşam erken uyudum.
ç) Kediler balığı sever.

2 "Okul yarın saat dokuzda açılacak." cümlesinde eylemin gerçekleşme zamanını gösteren ek hangisidir?

A) -dı B) -acak C) -yor D) -mış

3 "Ağaç" ve "su" kelimelerini kullanarak **yargının sürekliliğini** bildiren iki cümle yazınız.

4 Aşağıdaki cümlelerin hangisi yargının **gerçekleşme anını** bildirir?

A) Annem bize kek yapmış.
B) Şu anda sınıfta şiir okunuyor.
C) Haftaya sinemaya gideceğiz.
D) Dedem her akşam gazete okur.

5 "Gel" fiilini (o kişisi için) dört farklı gerçekleşme zamanında çekimleyiniz.
a) öncesi (-dı): ..... b) anı (-yor): ..... c) sonrası (-ecek): ..... ç) süreklilik (-r): .....

6 "Komşumuz yeni bir ev almış." ve "Komşumuz yeni bir ev aldı." cümleleri arasındaki anlam farkı nedir?

7 Aşağıdaki ifadelerin başına doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.
(...) "-ecek" eki eylemin konuşma anından sonra gerçekleşeceğini gösterir.
(...) "Dünya Güneş'in çevresinde döner." cümlesi yargının sürekliliğini bildirir.
(...) "-mekte" eki gerçekleşme anından öncesini bildirir.
(...) "-dı" ve "-mış" ekleri geçmişte olan eylemleri bildirir.

8 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde eylem **gerçekleşme anından önce** olmuştur?
A) Kardeşim ödevini bitirmiş.
B) Kuşlar güneye göç eder.
C) Arkadaşım bize geliyor.
D) Yarın kar yağacak.

9 "Okuyorum" ile "okumaktayım" kelimelerinin bildirdiği gerçekleşme zamanı nedir?

10 Aşağıdaki cümleyi eylem **gerçekleşme anından sonrasını** bildirecek biçimde yeniden yazınız.
"Ailemle pikniğe gittik."

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Sevgili dedeciğim, dün okulumuzda bilim şenliği yapıldı. Ben de hazırladığım rüzgâr gülünü sergiledim. Şu an bu mektubu sana odamdan yazıyorum. Gelecek ay tatile girince yanına geleceğim. Ben seni her zaman özlerim.

Mektuptaki fiilleri bildirdikleri gerçekleşme zamanına göre gruplandırınız.

12 Tabloda cümleler ve gerçekleşme zamanları verilmiştir. Boşlukları uygun fiillerle tamamlayınız.

Cümle	Gerçekleşme zamanı
Bugünden itibaren sabahları erken	sonrası
Geçen hafta dedemi	öncesi
Kardeşim şu an bahçede top	anı
Arılar çiçeklerden bal	süreklilik

13 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yargının **sürekliliği** anlatılmaktadır?

A) Dün gece çok yağmur yağdı.
B) Yarın sınava gireceğiz.
C) Şu an otobüs bekliyoruz.
D) Babam her sabah yürüyüşe çıkar.

14 "Ben bu kitabı okumadım ama kardeşim çok beğenmiş." cümlesinde "beğenmiş" kelimesinin kullanılma nedeni nedir?

A) Eylem ileride gerçekleşecektir.
B) Konuşan, kardeşinin beğendiğini sonradan öğrenmiştir.
C) Eylem şu anda gerçekleşmektedir.
D) Eylem her zaman yapılmaktadır.

15 Aşağıdaki paragrafı, olayların **şu an** yaşandığını gösterecek biçimde yeniden yazınız.
"Kar yağdı. Çocuklar sokakta kardan adam yaptı. Köpekler karların içinde koştu."

16 "Güneş batıdan batar." cümlesinde "-ar" ekinin kullanılmasının nedeni nedir? Bu cümleyi "-dı" ekiyle yazarsak anlam nasıl değişir?

17 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zaman bildiren kelime ile fiildeki ek **uyumsuzdur**?

A) Geçen yıl bu okula başlayacağım.
B) Yarın dedemlere gideceğiz.
C) Dün akşam sinemaya gittik.
D) Şu an ödevimi yapıyorum.

18 Yargının dört gerçekleşme zamanının her birine örnek birer cümle yazınız. Konu: okul

19 "Mektubunuzu dikkatle **okumaktayım**." cümlesindeki koyu kelimenin yerine aynı gerçekleşme zamanını bildiren başka bir çekim yazınız.

20 Aşağıdaki cümlelerde koyu yazılan fiillerin hangisi **gerçekleşme anından öncesini** bildirmez?

A) Mektubu dün **gönderdim**.
B) Kardeşim bisikletini **kırmış**.
C) Misafirler çoktan **gelmiş**.
D) Tren birazdan **kalkacak**.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 "(I) Kasabamızda her cumartesi pazar kurulur. (II) Geçen hafta pazara yeni bir peynirci gelmiş. (III) Şimdi annem onun tezgâhından peynir alıyor. (IV) Önümüzdeki hafta ben de onunla gideceğim." Numaralanmış cümlelerde yargının gerçekleşme zamanı sırasıyla hangisidir?

A) süreklilik – öncesi – anı – sonrası
B) anı – öncesi – süreklilik – sonrası
C) süreklilik – anı – öncesi – sonrası
D) sonrası – öncesi – anı – süreklilik

22 Bir önceki sorudaki II. cümlede "gelmiş" yerine "geldi" kullanılsaydı anlam nasıl değişirdi?

23 Bir gazete haberinde şu cümle yer almaktadır:
"Dün gece şehrimizde deprem olmuş, hasar bildirilmemiş."
Muhabir kendi gözüyle gördüğü bir olayı anlatıyor olsaydı cümleyi nasıl yazardı? Neden?

24 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "-r" eki **yargının sürekliliği** anlamı taşımamaktadır?

A) Kuşlar kışın sıcak ülkelere göç eder.
B) Arılar bal yapar.
C) Annem her gece kitap okur.
D) Merak etme, ödevini ben getiririm; sen dinlen şimdi.

25 Aşağıdaki kısa hikâyeyi, fiilleri bağlama uygun ekle tamamlayarak yazınız.
"Dün sabah erkenden (uyan)..... . Şu an bu satırları trende (yaz)..... . Birkaç saat sonra İzmir'e (var)..... . Denizi her zaman (sev)..... ."

26 Aşağıdaki tabloyu inceleyiniz. Hangi satırda gerçekleşme zamanı **yanlış** belirtilmiştir?

Satır	Cümle	Belirtilen zaman
1	Kardeşim yüzmeyi öğrenmiş.	öncesi
2	Otobüs birazdan gelecek.	sonrası
3	Su sıfır derecede donar.	anı
4	Şu an müzik dinliyorum.	anı

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

27 Aşağıdaki haberi okuyunuz ve soruları cevaplayınız.
"Okulumuzun robot takımı geçen ay bölge birincisi oldu. Takım şu anda final için çalışıyor. Final yarışması mayısta yapılacak. Takım öğrencileri her gün iki saat antrenman yapar."
a) Haberde olmuş bir olayı bildiren fiil hangisidir?
b) Henüz gerçekleşmemiş olayı bildiren fiil hangisidir?
c) Alışkanlık bildiren fiil hangisidir?

28 Bir öğrenci günlüğüne şöyle yazmıştır: "Yarın doğum günüm oldu. Bütün arkadaşlarımı çağırmıştım." Bu cümlelerdeki zaman uyumsuzluğunu açıklayıp cümleleri düzeltiniz.

29 "Gelecek yıl liseye başlayacağım." cümlesi ile "Geçen yıl ortaokula başladım." cümlesini karşılaştırınız. Fiillerdeki ekler ile zaman bildiren kelimeler arasındaki ilişkiyi açıklayınız.

30 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde **iki farklı** gerçekleşme zamanı bir arada kullanılmıştır?

A) Kardeşim şu an uyuyor.
B) Dün sabah erken kalktım, kahvaltımı yaptım.
C) Geçen hafta kitabı bitirdim, yarın yenisine başlayacağım.
D) Leylekler her bahar geri döner.

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**